

vált. Így rendszeresen tudom mérni – megfelelő gyakorlás után – az elsajátított topográfiai ismereteket, a térbeli tájékozódóképesség fejlődését. A szerzett jegy tájékoztatja a tanulót és a szülőt egyaránt, s tájékoztat engem is arról, melyik tanulónál milyen hiányosságok mutatkoznak. Ez az eszköz lehetőséget biztosít arra, hogy a gyengébb képességű tanulók felzárkóztatására használjam fel az óra keretein belül vagy azon kívül is, ha szükséges.

Nem szabad egy fontos dologról megfeledkeznünk az eszköz vagy eszközök alkalmazása során. A történelem az a tantárgy, ahol kiemelkedő szerepet kell adni a szóbeli kifejezőképesség fejlesztésének. Az eszköz felhasználása tehát semmiképpen sem szoríthatja háttérbe a gyermekek szóbeli megnyilatkozásait, és egyáltalán nem helyettesítheti azokat. Ügyelnünk kell tehát a szóbeli és írásbeli számonkérés helyes arányainak megtartására.

GÓCZE GYÖRGY

Baja

Az orosz nyelv napja

Az utóbbi időkben fokozódik a társadalom különböző szintjeiről érkező, a nyelvtanítás eredményeivel kapcsolatos türelmetlenség, kritikus hang. Ugyanakkor szaporodik a napi és szaksajtóban az ugyanilyen hangú cikkek száma is.

A nyelvtanítás – többé-kevésbé ismert – nehézségeinek felsorolása helyett itt most átnyújtunk egy próbálkozást, melyet iskolánkban a továbbhaladás kezdő lépésének szántunk.

C é l u n k :

- az orosz nyelv tanulása iránti érdeklődés fokozása;
- játékos ismeretbővítés: az orosz nép kultúrája, politikája, történelme, szokásai, sportja.

Az orosz nyelv napjának megszervezéséből adódó teendők a tantestület tagjai közt arányosan oszlottak meg. A fő szerep – természetesen – a nyelvszakosoké volt, de velük egyenrangú szerep jutott a tantestület minden olyan tagjának – a szülőknek is –, aki tenni kívánt a gyerekekért.

Előzetes teendők szeptembertől:

Megbeszéltük a gyerekekkel, hogy milyen színhelyeket terveztünk. Felhívtuk a figyelmüket, gyarapítsák ismereteiket a megadott témakörökben:

- Fordítói iroda;
- Orosz kaszinó;
- Orosz tájak;
- Orosz konyha;
- Orosz táncház;
- Orosz népi játékok;
- Filmek.

Könyvek a felkészüléshez:

Szovjetunió (Útikönyv. Panoráma 1974.),
Mit kell tudni a Szovjetunióról? (Kossuth Kiadó, 1975. Nemes János),
Moszkva (Külföldi városkalauzok. Panoráma),
Szovjetunió (Képes földrajz),
Okunyeva: Orosz népi táncok,
Szakácskönyv,
Orosz népi játékok.

- Két gyermekcsoport elkezdte az orosz néptáncok megtanulását.
- Az egyes színhelyek „gazdái” megbíztak egy-egy gyereket, aki irányított kutatómunkával néhány perces előadásra készült fel. Az érdekesre „hangszerelt” mondanivaló a rendezvény napján mintegy beköszöntőül hangzott el.
- *Gyűjtés:*
  - zenei anyag (orosz nyelvű dalok) a hangulat kialakításához;
  - képek, rajzok, utazási prospektusok a „Szovjetunió élete képekben” c. kiállításához;
- Megindult a munka az „Ajándékbolt” árukészletének előteremtésére. A KISZ-fiataloknak, szülőknak, szakköri tagoknak, napköziseknek igen értékes ötleteket adott az 1983. évi Úttörővezető c. folyóirat, melyben a fiatal népművészek ajánlanak izléses, a gyerekek által is elkészíthető tárgyakat.
- Az árukészletnek, a játék színhelyének megfelelően megfelelő számú zseton készült.

Az „orosz nyelv napjái”-n:

- Zene.
  - A vendégek köszöntése kenyérrel és sóval.
- Ünneplés megnyitó. Az „Orosz táncház” szereplői bemutatják műsorukat.
- A megnyitó után minden gyerek elvonult az érdeklődésének megfelelő terembe. (Orosz nyelvű tájékoztató feliratok. – Ezt követően 40 percenként háromszor cseréltek a játékszínhelyek gazdát.

Fordítói iroda

- A játékvezető megfelelő példányszámú szótárt, sokszorosított feladatot készített elő. (A feladatok összeállításában segítségül vette a Képes Nyelvmester tréfáit, fejtörőit, képrejtvényeit stb.)
- A játék f o k o z a t o s a n n e h e z e d ő fordulóból állt.

Értékelés:

- a zsüri minden forduló után zsetonokkal, ill. tréfás-díszes oklevéllel jutalmazott.

Orosz kaszinó

- A „Lehet egy kérdéssel több?”, a „Fele sem igaz” televíziós vetélkedők játékvezetési módszereit használtuk fel. A felsorolt könyveken kívül itt kapott szerepet Teknős Péter: Kérdezz! Felelek c. könyve. A Ki, kicsoda? c. kötet.
- Témák:
  - politika (MTI-fotók, napilapok hírei stb.),
  - történelem,
  - földrajz (a Szovjetunió c. folyóirat felhasználása),
  - művészetek,

technika,
sport a Szovjetunióban.
Értékelés:
zsetonokkal.

Orosz táncbáz

- Rövid ismertetőt tart egy úttörő az orosz népviseletről, néptáncról.
- A megnyitó ünnepségről ismert tánc(ok), azok elemeinek megtanítása az érdeklődőknek.
- A legügyesebbeket a zsüri zsetonokkal jutalmazza.

Orosz konyha

- Egy csésze tea elfogyasztása közben a gyerekek ismertetőt hallgatnak meg egy tár-suktól az orosz konyha jellemzőiről.
- A p e l m é n y i (húsos derelye) közös elkészítése közben a foglalkozás vezetője orosz nyelven nevezte meg a hozzávalókat. Majd tálalás és az étel közös elfogyasz-tása következett.
- Zárásul a gyerekek tesztlapot töltöttek ki az elhangzott orosz szavakról. Ez lett az alapja az értékelésnek, a zsetonosztásnak.

Orosz tájak

- A kutatómunkával megbízott gyerek 5-10 perces előadást tartott.
- A feladat az volt, hogy a képen, utazási prospektuson, diaképen stb. látható tájat felismerve, keresse meg a „versenyző” a táj helyét a térképen, és fejtse ki az idevonatkozó ismereteit.
- A játék fokozatosan nehezedő fordulóból állt.

Értékelés:
zsetonok,
tréfás, díszes oklevél.

Orosz népi játékok

- Rövid ismertető a fenti témában.
- A játékok bemutatása, majd eljátszása. Itt nyílt lehetőség arra is, hogy a gyer-ek a szüleikkel együtt játszhassanak.

Mozi

- Orosz nyelvű rajzfilmeket vetítettünk.
A feladat itt a szereplők megnevezése volt.

Ajándékok boltja

- A különböző színhelyeken kiérdemelt zsetonokat itt válthatták át a gyerekek aján-dékokra.
- Az ajándéktárgyakon kívül nagy sikere volt a rajonként felajánlott sütemények-nek is.

* * *

A fent ismertetett játékot már az VIII. Országos Úttörő-konferencia határozatára válaszolva rendeztük meg. „Az irányítás minden szintjén csökkenjen a csupán intellektuális, lexikális felkészültséget igénylő mozgalmi szervezésű... programok, vetélkedők, versenyek, szemlék száma. Legyen több a kreativitást fejlesztő és igénylő közösségi együttlét.” (Felelősség és továbblépés 6. o.)

- Itt a legkülönbözőbb képességeknek adtunk „zöld utat”; próbáltuk játékos módszerekkel irányítani a gyerekek szemét a tánc, a nyelvtudás, a közös játék, a mi szokásainktól eltérő konyhai jó ízek, a képzeletbeli világutazás, a feladatmegoldás nyújtotta örömekre.

- Munkánk végzése közben olyan munkatársakra találtunk, akikről így ír a Határozat: „Valamennyi úttörőcsapatunk adjon lehetőséget hasznos tevékenységre mindazoknak..., akik értékeik gazdagítására és átadására a gyermekmozgalom kereteit alkalmasnak tartják”. (Ugyanott.)

Az „orosz nyelv napja” mintájára nemzetiségi nap is rendezhető.

SZOMORÚ MIKLÓS

Törtel

A „tudástérkép”

Nevelő-oktató munkánk minőségének, hatékonyságának javítása minden pedagógusnak alapvető kötelessége. E kötelességtudatból fakadóan a pedagógiai munka minden területén örvendetesen emelkedik az az igény, hogy nevelési és oktatási eredményeink egzakt mérésének elmélete és gyakorlati kérdései ismeretessé váljanak a szaktanárok előtt.

E szerteágazó témából a témazáró ellenőrzést, mint az eredménymérés egyik formáját, járom körül a teljesség igénye nélkül.

A mérés lényege

Pedagógiai munkánknak az oktatás az a területe, ahol tevékenységünk hatékonysága, a tanulók tudásszintje számokkal egzakt módon kifejezhető, tárgyilagosan, minden szubjektív befolyásoltságtól mentesen feltárható.

Erre többek között a témazáró ellenőrzések nyújtanak lehetőséget. A mérés a gyakorló pedagógus számára lehetőséget ad a tanulók tudásszintjének objektív értékelésére és saját munkájának őszinte, önkritikus elemzésére.

A mérés eredményétől elvárhatjuk, hogy:

1. a mérés révén a nevelő tudja objektív módon értékelni a tanulók tudásának színvonalát (tudásszintjét) az adott téma feldolgozását követően,
2. ismerje meg a tanár a feladatlapok értékelése nyomán a téma (tematikus egység) minden részletének elsajátítási szintjét,
3. az eredmények szolgálnak információként a tanár számára a hiányok pótlása, munkája következő évi tervezése végett.

A következőkben bemutatandó értékelési mód ezeket a követelményeket kielégíti. Ez a mód nem más mint a feladatlapok statisztikai értékelésének egyfajta for-